

Brenslefjellet

**

Referanse:

Gaarder G. 2013. Naturverdier for lokalitet Brenslefjellet, registrert i forbindelse med prosjekt Frivilligvern 2012. NaRIN faktaark. BioFokus, NINA, Miljøfaglig utredning.

(Weblink: <http://borchbio.no/narin/?nid=3881>)

Referansedata

Fylke: Møre og Romsdal
Kommune: Molde, Nesset
Kartblad: 1320 III
H.o.h.: moh
Areal: daa

Prosjektilhørighet: Frivilligvern 2012
Inventør: GGA
Dato feltreg.: 14-05-2011-15-05-2011
Vegetasjonsone: boreonemoral 25% sørboreal 65% mellomboreal 10%
Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk

Sammendrag

Brenslefjellet ligger på nordsiden av Langfjorden, en sidearm av Romsdalsfjorden, og undersøkelsesområdet omfatter den sørvendte lia til dette fjellet og nærliggende liser mot øst. Området er delt mellom Molde og Nesset kommuner og har en størrelse på ca 610 dekar.

Lia er bratt og sørvendt og området ligger for en stor del mellom 75-250 moh. Kommunegrensa går gjennom en trang bekedal – Hoådalen, som splitter opp lia. Undersøkelsesområdet avgrenses av fylkesvegen i nedkant og for øvrig mot skog av varierende alder og påvirkningsgrad.

Berggrunnen er overveiende fattig granitt. Kalkrik mark og kalkkrevende arter mangler, men kombinasjonen av en gunstig topografi og gunstig klima, trolig sammen med stedvis noe næringsrike bergarter, skaper likevel flere steder en forholdsvis artsrik og frodig flora med innslag av kravfulle arter. Det meste av området ligger i sørboreal vegetasjonsone, men noe også i boreonemoral sone med godt innslag av varmekjære arter. Plasseringen i klart oseanisk vegetasjonseksjon medfører et visst innslag av oseaniske til suboseaniske arter, mens typiske kontinentale innlandsarter mangler.

Lågurtskog er utbredt i området, dels velutviklet og med høyt varmekjært innslag og dels mer borealt preget uten særlig varmekjære arter. I tillegg også noe fattigere skogtyper, men det finnes også sparsomt med friskere, høgstaudemark, både av varmekjær og mer boreal utforming. Noen små forekomster av varmekjær kilde-lauvskog er også påvist, de best utviklede innenfor området i vest, samt også noen mindre forekomster rett på utsiden i øst. For øvrig er det en del bergvegger og noe rasmark i området, for det meste av kalkfattig til svakt intermedier karakter.

Topografien medfører at skogen er naturlig oppbrutt av bergskrenter og blokkmark og sluttet naturlig skog er det lite av. Det er hovedsakelig skog i aldersfase, med spredt innslag av grove og gamle trær og dødt trevirke. Noen kontinuitet i dødt trevirke er det likevel dårlig med. Tidligere styving av alm har derimot trolig ført til at det er kontinuitet i gamle, levende trær av dette treslaget. I tillegg finnes det noe ungskog og hogstflater i området, trolig hovedsakelig etter hogstaktivitet på 1980-tallet, der mye i etterkant ble treslagsskiftet til norsk gran. Denne er for øvrig i spredning i området og unge frøspredte grantrær ble sett mange steder, til dels langt unna aktuelle kilder og i spesielt verdifulle og truede skogsmiljøer. Det er lite spor etter tidligere husdyrbeite her, mens en tett hjortebestand bl.a. har medført en del skader på gamle almetrær og manglende rekruttering av treslaget.

Dunbjørk, osp og furu er viktigste treslag, men det finnes også flere andre naturlige arter her, inkludert en del hassel, noe alm og litt ask. Særlig sistnevnte er sjelden i fylket og dette er blant de nordligste, antatt naturlige forekomstene. Karplanteflo-raen i feltsjiktet er ganske rik og inkluderer sjeldne og kravfulle arter som fuglereir og slakkstarr. Av lav er lungenever-samfunnet ganske godt utviklet, men den mest sjeldne arten i distriktet – narreglye – ble bare påvist rett på utsiden av utrednings-området. Også enkelte kravfulle skorpelav forekommer, dels knyttet til gamle almetrær. På gammel og død alm er det samtidig kjent et par rødlistede sopp. Kravfulle og rødlistede vedboende sopp finnes også på andre treslag, særlig osp. I tillegg er det stedvis påvist en rik soppfunga på marken, inkludert kravfulle og rødlistede arter. Enkelte kravfulle, men ingen rødlistede moser er påvist. Fuglefaunaen virker ganske typisk og velutviklet for gamle, rike lauvskoger, inkludert en god spettebestand. Til sist kan nevnes at et par kravfulle insekter er kjent, inkludert liten rasmlaukflue. Samlet sett er det så langt påvist 13 rødlistearter i området, deriblant en sterkt truet art, to sårbare arter og 10 nær truede arter, fordelt på 4 organisme-grupper (3 karplanter, 4 lav, 5 sopp og et insekt), og det er et klart potensial for flere rødlistearter her.

Det var på forhånd avgrenset to kjerneområder/naturtypelokaliteter av verdi svært viktig i Molde og en lokalitet av verdi svært viktig i Nesset. Feltarbeidet medførte at verdivurderingene ble opprettholdt og dels styrket. Avgrensningen av områdene i er i all hovedsak opprettholdt.

Området gis her samlet sett en god regional (**) verdi. Størrelsen er middels god og området fanger opp viktige kvaliteter knyttet til gammel og varmekjær lauv-skog, inkludert en del rødlistearter og andre kravfulle arter. Det er en god representant for en skogtype som representerer noe av det biologisk sett mest verdifulle som finnes i fjordstrøkene i regionen. Verdivurderingen svekkes noe, dels som følge av moderne hogst og påfølgende treslagsskifte med fremmede treslag (gran, som samtidig er i spredning) og dels som følge av at vesentlige naturverdier havner rett på utsiden av området.

I forhold til mangelanalyse for vern i Norge, så ligger området under 300 moh, for en stor del i sørboreal og boreonemoral sone, samt har et ganske oseanisk klima, noe som det er til dels stor underdekning for. I tillegg inneholder det en del av mangelfullt dekte skogtyper som rik alm-lindeskog, hasselkratt og gråor-almeskog, samt ospedominert skog på Vestlandet.

Feltarbeid

Feltarbeidet ble gjennomført 14.05-15.05.2010 av Geir Gaarder, til sammen vel et feltdøgn (med overnatting i nærområdet i tillegg). Turruter framkommer av spor-loggen, se figur 1 under. I praksis ble det lagt mest vekt på å undersøke kantsoner til verneforslaget i øst og sørøst samt i vest. Samtidig ble kunnskapsnivået ansett som mest usikkert i østre deler (feltarbeid fra 2001 og dels eldre) og noe bedre i vest (feltarbeid i vestligste del så sent som i 2009). Forvaltningsmessig ble de nedre delene av lia ansett som mest interessante, sammenlignet med de øvre delene, noe som medførte at høydedragene i nord dermed ble dårligere undersøkt, mens nærområdet mot fylkesvegen ble bedre undersøkt. NB! Det er viktig å være klar over at feltarbeidet baserte seg på et opprinnelig verneforslag, mens det endelige verneforslaget er redusert med ca 100 dekar i øst.

Feltarbeidet våren 2011 medførte noe bedre dekningsgrad, spesielt i østre deler av undersøkelsesområdet, samt i noen grad i øvre deler av lia opp under Brenslefjellet, mens det for øvrig mest var bekreftelser av tidligere kunnskap. Litt kunnskap om nærområdene kom i tillegg fram som følge av å få effektiv tilkomst til ulike deler av undersøkelsesområdet.

Samlet sett vurderes kunnskapsgrunnlaget nå å være middels til ganske godt for undersøkelsesområdet. Det kan nok fremdeles være svakheter i avgrensning av naturtypene, i første rekke oppover i lisidene. Samtidig er det ganske opplagt mulig å finne flere kravfulle og helst også rødlistede arter innenfor området, ikke minst for en organismegruppe som sopp. Hovedtrekkene i verdiene virker likevel ganske klare, både hvor store de er, hva slags kvaliteter det er snakk om og hvor de ligger. Når det gjelder kunnskapen omkring nærområdet, så er det særlig grunn til å gjøre oppmerksom på at Jordal (2005) påpeker manglende kjennskap til området mellom hans to lokaliteter i Nettet, og undersøkelsene i 2011 bedret dette i første rekke bare for arealet innenfor undersøkelsesområdet.

Tidspunkt og værrets betydning

Vegetasjonen hadde kommet relativt langt sammenlignet med hva som er vanlig på våren, som følge av varmt vær i lengre perioder i siste halvdel av april og første halvdel av mai dette året. Det hadde kommet noe regn tidligere på dagen den 14. mai, men det var oppholdsvær under selve feltarbeidet og til dels pent vær på natten og om morgenen 15. mai. Det skyet igjen over og det kom trolig regn etter avsluttet feltinnsats på kvelden 15. mai. Temperaturen lå hovedsakelig mellom 10 og 15°C under arbeidet og det var flau vind til laber, skiftende bris.

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Området er foreslått som del av arbeidet med skogvern på privat grunn. Nærmere opplysninger om begrunnelse for avgrensning og utvelgelse er ikke mottatt. Samlet var det snakk om et areal på ca 710 dekar (se figur 2.1). Dette ble siden redusert noe i øst, slik at endelig verneforslag er på ca 610 dekar, fordelt på 475 daa i Molde og vel 135 dekar i Nettet kommune, se figur 3.1. Dette medførte at den østligste naturtypelokalitetene omtrent i sin helhet faller utenfor verneforslaget. Den er derfor bare rapportert som naturtypelokalitet og ikke inkludert i beskrivelser og vurderinger av verneforslaget. Undersøkelsesområdet ligger rett på oversiden av fylkesveg 195, på grensa mellom Molde og Nettet kommuner, se figur 2.1. Det ligger under Horsgårdkollen/Brenslefjellet i Molde kommune, inkluderer Hoådalen på kommunegrensa og omfatter tilsvarende liform litt østover inn i Nettet kommune. Foruten å grense mot fylkesvegen i sør i lange strekninger, så er det på utsiden av undersøkelsesområdet ulike typer skog, dels ungskog/hogstflater i sørøst, men ellers for en stor del eldre lauvskog eller furuskog.

Tidligere undersøkelser

Området kunne på forhånd betegnes som middels godt undersøkt, men noen samlet beskrivelse av naturverdiene har ikke blitt utarbeidet tidligere. Derimot foreligger det en del naturtyper- og MiS-registreringer, samt artsfunn.

På Moldesiden ble det allerede utført litt kartlegging i 1995 (Jordal & Gaarder 1995), noe som ble videreført av Connor (2004) og supplert i 2009 (Gaarder 2010). I tillegg kommer MiS-kartlegging utført høsten 2008 (av Harald Johnsen i Allskog) som et viktig supplement. På Nettet-siden var det på forhånd kjent litt tilfeldig kartlegging på fritiden fra 1999, mens det ble gjennomført noe mer systematiske undersøkelser under den kommunale naturtypekartleggingen i 2001/2003 (Jordal 2005). MiS-kartleggingen i Nettet tilfører derimot lite nytt.

Beliggenhet

Undersøkelsesområdet ligger på nordsiden av Langfjorden, en sidearm til Romsdalsfjorden i midtre fjordstrøk av Møre og Romsdal. Det er lange og bratte, sør-vendte lier på nordsiden av fjorden, og området ligger omtrent midtveis i denne lia. Det strekker seg bare ned til fylkesvegen og går ikke helt ned til sjøen, mens det går opp mot (men ikke inn i) fjellskogen i nord. Kommunegrensa mellom Molde og Nettet skjærer seg omtrent midt gjennom området.

Naturgrunnlag

Topografi

Lia er gjennomgående bratt og sørvendt, med innslag av noe bergvegger og ras-mark, særlig under selve Brenslefjellet på Moldesiden av området. Det er bare små felt med åpen rasmark, mens det er noe mer skogkledt rasmark, også på Nettet-siden. Midtveis i lia skjærer Hoådalen seg skarpt ned og danner ei lita, sørvendt bekkeløft med en halvstor bekk i. For øvrig er det bare noen småsig med ustabil vannføring i lia. Mye er bratt og reint sørvendt, men det er litt mer småkuperte ten-denser i vest, inkludert et lite søkk, samt at lia har overgang til slakere terreng ned mot fylkesvegen i sørøst.

Geologi

Hele Skålahalvøya, som området ligger på, er bygd opp av i utgangspunktet ganske ensartet berggrunn med granitt og granittisk gneis (Tveten et al. 1998). Særlig kalkrik berggrunn ser ut til å mangle helt innenfor undersøkelsesområdet, men generelt frodig vegetasjon indikerer lokalt noe rikere berggrunnsinnslag i deler av lia.

Vegetasjonsgeografi

Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk, vegetasjonssone: boreonemoral 25% sørboreal 65% mellomboreal 10% .

I følge Moen (1998) er det ei smal sone med boreonemoral vegetasjon helt nede ved fjorden på nordsiden av Langfjorden. Ut fra diverse artsfunn er det grunn til å tro at denne også går opp i undersøkelsesområdet, kanskje opp i 100-150 m oh. enkelte steder. Flere typiske boreonemorale arter opptrer tross alt, som slakkstarr, skogfaks, ask og kjempesvingel. Det meste av undersøkelsesområdet ligger nok i sørboreal sone, men øvre deler, som opp mot toppen på Brenslefjellet (rundt 365 moh), kommer nok også så vidt inn i mellomboreal sone. Alpine arter virker om-trent fraværende. Området ligger eller innenfor klart oseanisk vegetasjonseksjon (O2). Arter som ramslauk, dronningmose og liten ramslaukflue viser dette.

Vegetasjon og treslagsfordeling

Lågurtskog er en vanlig og utbredt vegetasjonstype/naturtype innenfor undersøkelsesområdet. Mye av denne er av varmekjær utforming med godt innslag av edel-lauvskogsarter, men det finnes også en del svakere lågurtskog dominert av boreale arter, særlig i øvre deler av lia. Friskere, høgstaudepreget skog forekommer også, men dekker bare mindre areal samlet sett. Lokalt er denne av varmekjær utforming (med bl.a. ramslauk som typisk art), både i vestre og østre deler av lia, men det er også litt mer borealt pregede forekomster, bl.a. i bekkekløfta. Flere fuktig i det litt småkuperte preget lokalt i vest, har kildepreget vegetasjon, delvis med varmekjære innslag (som slakkstarr og ask).

For øvrig er det også noe fattigere skog, av blåbærtype, antatt bærlyngtype og i øvre deler også noe småbregnetype. I tillegg en del bergvegger, for det meste kalkfattige, men lokalt trolig modifisert av lauvskog til mer intermediær karakter. Også litt rasmarek, dels åpen, men for det meste med nokså grovt substrat (steiner og dels preg av ur), og bare tendenser til mer finkornet (småstein og grus) åpen rasmarek (så vidt litt slik likevel ved bergrota under Brenslefjellet i østre del av Moldedelen til området).

Våtmarksmiljøer med myr virker nesten helt fraværende i området. Det er bare små flekker som ble registrert helt i nordvest (fattig fastmatemyr), men det kan ikke utelukkes at det også er små felt i nordøst. Det er også svært begrenset med fersk-vannmiljøer, og da i all hovedsak knyttet til bekken gjennom Hoådalen (for øvrig bare et par små og ustabile vannsig i øst og vest). Bekken går for det meste i kraftige stryk over grovsteinet grunn, uten å danne mer rolige partier eller fossefall.

Av lavsamfunn så er lungenever-samfunnet forholdsvis godt utviklet i området, med de fleste vanlige, utbredte artene, samt også enkelte mer uvanlige og krevende arter, og en nasjonalt meget sjelden art ble funnet like utenfor utredningsområdet. Samfunnet finnes både i østre og vestre deler av området, og er best utviklet i nedre deler av lia (men velutviklede forekomster ble også funnet høyere oppe, utenfor utredningsområdet).

Av skorpelav så ble det ikke funnet særlig kravfulle eller rødlistede skorpelav i området. Derimot opptrer i det minste en kraterlav-art på gamle almetrær, dvs det er et svakt utviklet samfunn av skorpelav typiske for fuktige, gamle edellauvtrær.

Når det gjelder moser så er det gjort spredte funn av råtevedmoser i området, uten at dette samfunnet virker særlig godt utviklet.

Skogstruktur og påvirkning

Området er generelt preget av skogsdrift over lengre tid. Noen kontinuitet i dødt trevirke av betydning mangler sannsynligvis, og trolig har det også vært dårlig med biologisk gamle trær for flere treslag i området i perioder. Unntaket fra det siste er trolig alm, som selv om arten bare finnes sparsomt, bærer til dels ganske tydelig preg av tidligere styving. Det er ikke snakk om så mange slike trær i området lengre, men de finnes spredt både i vestligste deler og i østre deler, konsentrert rundt ca 100 m o.h. Kanskje er det snakk om 15-25 trær og antallet minsker som en følge av både naturlig avgang og svekkelse forårsaket av hjorteegnag (som samtidig hindrer ny foryngelse av alm i området). Ask ser ikke ut til å ha vært styvet her (i likhet med fylket for øvrig).

Nå finnes det stedvis en del grove og gamle trær i området, bl.a. av furu og osp, og det er også begynt å bli en del dødt trevirke, inkludert spredte grove og morkne læger av bl.a. osp. I mye av området har det sannsynligvis ikke vært drevet skogsdrift på over 50 år (og noen steder helst ikke siste 100 år). I det mye av nedre deler av lia (under ca 100 m o.h.) har det også vært hogd i nyere tid, og da i stor grad i form av hogstflater (helt åpne på Moldesida, mens det stedvis har vært satt igjen eldre lauvtrær på Nesset-delen). Det har samtidig vært plantet til med gran, særlig på Moldesida (i flere omganger, slik at en nå både har middelaldrende og unge plantefelt der), men også i kantsoner på Nesset-siden. Grana er samtidig i full spredning i området, og unge, frøspredde grantrær ble observert både i skog langt oppe i lia (trolig over 300 meter fra nærmeste aktuelle kilde) og i ulike skogtyper, inkludert den truede varmekjære kildelauvskogen.

Det bratte terrenget med innslag av bergvegger og rasmarek gjør at mye av skogen har et naturlig oppbrutt preg, og det er lite av naturlig, sluttet skog innenfor området. Slik finnes best utviklet i vestlige deler. I stedet er det hele tiden en mosaikk med åpne partier og skog av svært varierende størrelse, alder og tetthet. På samme måte blir skogen også relativt heterogen mhp treslagssammensetning.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Brenslefjellet. Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet.

1 Horsgårdkollen (Brenslefjellet)

Naturtype: Rik edellauvskog - Alm-lindeskog
BMVERDI: A

Hoh: 80-320 moh

Innledning: Lokaliteten er omtalt og beskrevet i flere omganger, men i første rekke med grunnlag i feltarbeid utført av Geir Gaarder i mai 1994, i forbindelse med kartlegging av biologisk mangfold for Molde kommune, se både Jordal & Gaarder (1995), Connor (1994) og Jordal (2003). I tillegg fugleobservasjoner gjort av Sivert Malones i 2002 (Artskart). Den 15.05.2011 ble så deler av lokaliteten på ny undersøkt av Geir Gaarder tilknyttet planer om frivillig skogvern på Brenslefjellet (Gaarder 2011), og beskrivelsen revidert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Jordal & Gaarder (1995) beskriver lokaliteten slik: "Bratt sørvendt skogslis nær grensa mot Nesset kommune på Skålahalvøya. Varmekjære skogstyper dominerer. Skogen er flere steder storvokst og gammel med enkelte innslag av læger". Både beskrivelse og avgrensning ble videreført i Connor (2004) sin naturtypekartlegging i kommunen, og i neste omgang til Naturbase. Supplerende naturtypekartlegging i 2009 medførte at den vestligste delen ble skilt ut som egen lokalitet (Brenslefjellet vest, NaturbaseIID BN00061896), skilt fra hovedlokaliteten med et ganske bredt granplantefelt. Avgrensning av hovedlokaliteten er justert i forhold til dette, samt at arealene på nedsiden av veggen er trukket ut, da arealene der forvaltningsmessig bør eventuelt bør betraktes som separate enheter. Siden beskrivelsen opprinnelig var basert på undersøkelser i den østlige hoveddelen av området og ovenfor veggen, påvirker dette i liten grad omtalen eller verdisettinga. Med grunnlag i feltarbeidet i 2011 er det gjort ytterligere endringer av lokaliteten, i første rekke litt innsnevring i sørvest, som følge av at et yngre granplantefelt var inkludert der, samt litt reduksjon opp mot toppen av fjellet i nord, der skogen blir klart fattigere og biologisk mindre interessant.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Området har en del lågurtskog, dels som varmekjær utforming (alm-lindeskog) og små innslag av askeskog (men da mest i rasmark og med svakt kildepreg) i nedre deler. Osp, bjørk og furu er vanligste treslag, men det forekommer også litt varmekjære treslag som: ask (NT-sparsom), hassel og litt alm (NT) og svartor. I midtre og øvre deler forekommer det også noe furuskog, dels lågurtpreget (tørkeutsatt) og dels blåbærpreget. Der er det også mindre innslag av blåbærbjørkeskog, samt rikere småbregneskog og fragment av høgstaudebjørkeskog.

Artsmangfold: Flere varmekjære, typiske edellauvskogsarter forekommer, særlig tallrike og velutviklet i roten av rasmarka litt ovenfor veggen. Dette omfatter arter som lodneperikum, vårerteknapp, svarterteknapp, skogsvingel, lundgrønnaks, ramsløk, skogstarr, nattfiol og sanikel. Stedvis en god del liljekonvall. Lavindikatorer på rik, gammel løvskog som omtales av Jordal & Gaarder (1995) er bl.a. rund porelav, sølvnever, kystnever, kysthinnelev, blyhinnelev, puteglye og vanlig rurlav (de fleste gjenfunnet i 2011 og alle arter forekommer ganske sikkert fremdeles). I 2011 ble også hasselrurlav (NT) funnet på hassel, på rundt 200 moh (muligens høyestliggende funn av arten i fylket), samt olivenlav (NT) på berg i nedre deler. Av sopp ble skrukkeøre (NT) funnet på alm og ospelvitkjuke (NT) på osp i 1994. Av fugl finnes bl.a. hvitryggspett (observert flere år, og i 2011 med en varslende og tydelig hekkende hunnfugl) og dvergspett, samt grønnspett og kattugle, og i 1994 ble også fjellvåk (NT) sett og kan trolig hekke her enkelte år. Både havørn og spurvehauk ble observert våren 2011, men uten hekkeindikasjoner.

Bruk, tilstand og påvirkning: Rett på sørvestsiden har et parti blitt flatehogd (sannsynligvis på 1980-tallet) og treslagsskiftet til gran. Veggen mellom Horsgård og Buvik tok også noe areal av den rike lågurtskogen. Det er mest skog i aldersfase her, og det finnes stedvis noe grove, gamle stående trær av flere treslag, samt noe dødt trevirke, også morkne læger. Noen større eller langvarig kontinuitet i dødt trevirke er det likevel neppe her.

Fremmede arter: Det er plantet gran nær lokaliteten og i begrenset grad innenfor. Selvsådd gran er funnet spredt flere steder innenfor lokaliteten, til dels langt oppe i lia, flere hundre meter fra nærmeste aktuelle spredningskilde.

Del av helhetlig landskap: Nordsiden av Langfjorden har en del varmekjær og til dels gammel lauvskog, dels rik lågurtskog og dels mer høgstaudepreget, frisk lågurtskog, der mye har et varmekjært preg (alm-lindeskog). I tillegg finnes små flekker med varmekjær kildelauvskog. Avgrenset lokalitet ligger godt plassert innenfor dette området, og har viktige deler av disse forekomstene, ikke minst av rik lågurtskog og gammel ospeskog.

Verdivurdering: Området blir verdissatt til A (svært viktig) siden det er den mest velutviklede edelløvs skogen ved siden av Ramnfloget (lok.10011) og vestlige deler av Brenslefjellet i Molde kommune. Her finnes mange varmekjære arter, og mange arter knyttet til gammel løvskog, inkludert flere kravfulle fuglearter og til dels rødlistede sopp- og lavarter.

Skjøtsel og hensyn: Etter Jordal (2003a): "Mest sårbare i området er arter og naturtyper avhengig av død ved, store, gamle og døde trær og fuktige edelløvs skogstyper. Viktigste hensyn vil være å unngå nye granplantinger i området og på sikt fjerne eksisterende og erstatte dem med stedeagne treslag. I tillegg er det viktig å unngå flatehogst. I stedet bør det evt. bare foretas forsiktig gjennomhogst, og da bare i en sone langs veggen (ca 50-100 meters bredde). Bare treslag som bjørk, furu og gråor bør tas ut, mens bl.a. alm, ask og osp bør spares. Nye veianlegg i området vil være uheldige. Beite med husdyr er positivt, mens omfattende hjortebeite er negativt, særlig i snørike vintre da de ødelegger gjenveksten av alm og ask".

2 Brenslefjellet vest

Naturtype: Rik edellauvskog -
BMVERDI: A

Hoh: 90-200 moh

Innledning: Lokaliteten er omtalt og beskrevet i flere omganger, i første omgang med grunnlag i feltarbeid utført av Geir Gaarder i mai 1994, i forbindelse med kartlegging av biologisk mangfold for Molde kommune, se både Jordal & Gaarder (1995) og Connor (1994). Dette ble supplert med nytt eget (G. Gaarder) feltarbeid 13.04.2009, sammen med Alexander Connor, og beskrivelsen fullstendig revidert. Den 15.05.2011 ble så deler av lokaliteten på ny undersøkt av Geir Gaarder tilknyttet planer om frivillig skogvern på Brenslefjellet (Gaarder 2011), noe som bare medførte små supplement i beskrivelsen.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på vestre del av Brenslefjellet, lengst sørøst i Molde kommune. Opprinnelig var den en del av tidligere naturtyperlokalitet BN00020756 - Horsgårdkollen (Brenslefjellet), se omtale hos bl.a. Connor (2004). Denne ble splittet i to som følge av et bredt belte med gran, og der hver halvdel er beskrevet separat (der den østre har beholdt navnet Horsgårdkollen, men med Naturbase IID BN00061909 og Natur2000-nummer 234). Lokalitet Brenslefjellet vest ble noe endret i grenser som følge av befaringen i 2009 (som har gitt bedre grunnlag for litt utvidelser vest) og bruk av flyfoto for å unngå granplantefeltene. MiS-figur 168286 og 174432 overlapper i betydelig grad med opprinnelig foreslått naturtyperlokalitet her. Det ble gjort små utvidelser av naturtyperlokaliteten

for å fange bedre opp grenser for MiS-figurer bl.a. i øst, men for øvrig er gamle grenser for naturtypelokalitet fulgt. Dette gjelder også i vest der denne er en god del større enn MiS-figurene, men bl.a. forekomst av gammel alm med den sårbare arten bleik kraterlav helt mot vestre grense av naturtypelokaliteten forsvarer godt en slik grense. Bare svært små justeringer grenser er gjort etter befaringen i 2011, som følge av detaljstudier av flyfoto. Det er snakk om ei til dels ganske bratt sørvendt li. Trolig er det innslag av noe halvrike bergarter her (amfibolitt, eklogitt e.l.) som er med på å danne grunnlaget for den rike floraen (men primært er det nok også her mest granitt og granittisk gneis). Flere bergvegger finnes, størst i vest, der det også er innslag av litt rasmark. I tillegg et par fuktig i midtre og nedre deler av lia.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Det er for en stor del snakk om alm-lindeskog, dels rasmarkspreget i vest, dels i bratt, stabil li i øst. I øvre deler mer ordinær lågurtskog, samt noe rike hasselkratt. I tillegg et par mindre areal med varmekjær kildelauvskog tilknyttet de to fuktigene. Det er også inkludert litt fattigere blåbærskog i lokaliteten (særlig på en rygg i midten).

Artsmangfold: Viktige treslag er osp og ask. I tillegg en del bjørk, samt selje, alm (NT), rogn og furu. Stedvis mye hassel i busksjiktet. Av edellauvskogsplanter er myske, sanikel og lundgrønnaks ganske vanlige. I tillegg en god del slakkstarr langs de to fuktigene (samt noe småforekomster utenfor), samt funn av fuglereir (NT) på tre ulike steder i området i 2009. Også dronningmose ble funnet i fuktig sammen med slakkstarr i 2011. For øvrig litt skogsvingel et par steder, samt mer utbredte og litt mindre kravfulle arter som storklokke, skogsalat, kvitsoleie og sumpaukeskjegg. Lungenever-samfunnet er middels godt utviklet og omfatter bl.a. en del blyhinnelav og noe kystnever. Av skorpelav noe rurlav, inkludert hasselrurlav (NT) på hasselstammer, samt funn av bleik kraterlav (VU) på to gamle, grove almetrær i vestre del. Av sopp er det gjort et par funn av vedalgekølle (NT) (både i 2009 og 2011) og skrukkøye (NT) på læger, samtidig som lokaliteten vurderes å ha stort potensial for kravfulle og rødlistede marklevende sopp knyttet til rike hasselkratt. Av fugl så varslet kvitryggspett og også gråspett ble hørt (men virket ikke stedfast) i 2009. I kommentarer for MiS-figur 168284 er det angitt forekomst av både kvitryggspett og dvertspett her, samt at Harald Johnsen under denne kartleggingen også fant svovelslørsopp i nedre deler av lia. Hadde også varslede flaggspett hunn i øvre deler i 2011, samt varslede hvitryggspett hann i sentrale deler av lokaliteten.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten har for det meste ganske gammel skog, med innslag av en del grove og gamle trær, særlig av osp (dels også ganske gammel furu i øvre deler). Det er også ganske store dimensjoner av ask i området. I tillegg litt eldre alm, inkludert et par gamle og hule trær i vestre deler. Læger finnes spredt, men for det meste ganske ferske. I kantsoner i sørvest og vest er det dels hogd i eller helt inntil lokaliteten.

Fremmede arter: Det er plantet gran nær lokaliteten og i begrenset grad innenfor. Selvsådd gran er funnet spredt flere steder innenfor lokaliteten, også på forekomster av varmekjær kildelauvskog.

Del av helhetlig landskap: Nordsiden av Langfjorden har en del varmekjær og til dels gammel lauvskog, dels rik lågurtskog og dels mer høgstaudepreget, frisk lågurtskog, der mye har et varmekjært preg (alm-lindeskog). I tillegg finnes små flekker med varmekjær kildelauvskog. Avgrenset lokalitet ligger godt plassert innenfor dette området, og har viktige deler av disse forekomstene, ikke minst av varmekjær kildelauvskog.

Verdivurdering: Hele den tidligere naturtypelokaliteten fikk verdi svært viktig (A), og begge delokaliteter har også en klar A-verdi isolert sett. Flere rødlistearter opptrer og det er stort potensial for ytterligere slike. Dette er en av de bedre forekomstene av varmekjær kildelauvskog i fylket, en truet vegetasjonstype. I tillegg er det relativt godt utviklet alm-lindeskog og rike hasselkratt, samt godt innslag av gammel og grov osp.

Skjøtsel og hysyn: Det beste for natuverdiene vil stort sett være å la skogen få stå i fred. Fremmede arter som gran bør derimot aktivt bekjempes, både innenfor lokaliteten og i nærområdet. Dette bør skje i nær framtid, for å unngå at problemet kommer ut av kontroll og medfører forringelse av natuverdiene.

3 Langfjorden: Hoådalen-Storfarbekken vest for Buvika

Naturtype: Rik edellauvskog - Alm-lindeskog
BMVERDI: A

Hoh: 60-220 moh

Innledning: Lokaliteten vart fyrst skildra av Jordal (2005), tilknytt naturtypekartlegging for Nesset kommune, med grunnlag i feltarbeid av Geir Gaarder i midten av april 1999, samt John Bjarne Jordal i 20.08.2003. Lokaliteten vart reinventert 14.05.2011 under arbeidet med frivillig skogvern av Brensløfjellet (Gaarder 2011), og både avgrensning og lokalitetsomtale revidert som følge av dette.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligg i ei sørvendt edellauvskogslia aust for og inntil kommunegrensa mellom Nesset og Molde. Lokaliteten inkluderer Hoåelva, ei bekkjekløft som utgjør kommunegrensa mellom Nesset og Molde, og som kunne vore skilt ut som eigen lokalitet (av naturtype bekkjekløft). Bekkekløfta er også omgjeven av lauvskog med m.a. alm, og i sjølve kløfta kan det vera potensial for t.d. fuktrevande moseartar. Lokaliteten er avgrensa av kommunegrensa til Molde (som går langs Hoåelva) i vest, av hogstflater ned mot bilvegen i sør og i nordvest, samt av fattigere skog i nord. I aust er det dels overgang mot annan naturtypelokalitet (Vest for Råkhaugen ved Buvika, Naturbasenr BN00022301). Lokaliteten vart litt utvida etter kartlegginga i 2011, dels for å fange opp rik og varmekjær, men ung lauvskog i sør og dels for å fange opp noko gammal ospeskog og meir av bekkjekløfta i nordvest.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten har litt rik, varmekjær lågurtskog (alm-lindeskog), særleg i nedre delar av den bratte, sørvendte lia. Der er det også flekkvis meir frisk varmekjær edellauvskog (med m.a. mykje ramslauk), dels i overgang mot varmekjær kjeldelauvskog der terrenget vert noko slakare. I Hoådalen er det innslag av høgstaudeprega, noko svakare varmekjær skog (gråor-almeskog), samt mykje bergveggar. I øvre delar av den sørvendte lia vert det gradvis fattigare, med mest lågurtskog i nedre delar og etter kvart noko meir blåbærskog og bærlyngskog oppover. Viktige treslag er dunbjørk, alm (NT), hassel, ask (NT), furu, rogn, svartor, osp og hengjebjørk, men dei varmekjære edellauvtrea er ganske sjeldsynte (med unntak av hassel).

Artsmangfold: G. Gaarder fann den sjeldne orkidéen fuglereir (NT) ved MQ 325 558 i 1999. Interessante planteartar elles: breiflangre, gullstjerne, junkerbregne, kjempesvingel, kranskonvall, krossved, lodneperikum, nattfiol, sanikel, ramslauk, svartor, skogfaks, lundgrønnaks, skogsvingel, skogvikke, svartburkne, trollbær, vårerteknapp. Særleg John Bjarne Jordal fann i 2003 fleire kravfulle sopp her (men nokre av funna er også av Geir Gaarder frå 1999); som rustkjuke *Phellinus ferruginosus* på 2 hassel, vedalgekølle *Multiclavula mucida* (NT) på 1 seljelåg, hasselskrubb *Leccinum pseudoscabrum*, rustbrun parasollsopp *Lepiota fulvella* (NT), gulnande begersopp *Peziza succosa* og grå trompetkantarell *Pseudocraterellus undulatus*. Andre interessante soppantar: skrukkøye (NT) på 2 almar, 4 fagervokssoppar, blant desse skarlagensvokssopp *Hygrocybe punicea*, hasselriske, seljekjuke *Phellinus conchatus* og i 2011 funn av almekullsopp (NT) på alme-låg. Raudlista lavartar er: skorpefyllav *Fuscopannaria ignobilis* (NT) på fleire osper og almar, og bleik kraterlav *Gyalecta flotowii* (VU) på 1-2 almetre (funne både i 1999 og 2011), samt fleire funn (til dels ganske vanleg her) av hasselrurlav *Thelotrema sueticum* (NT) på hassel i 1999 og 2011. Andre interessante lavar av lungeneversamfunnet (opp til 3-4 meter opp i trea): sølvnever både på alm og selje, lungenever, kystnever, skrubbenever, vanleg blåfyllav, kystfyllav. Pusledraugmose *Anastrophyllum hallerianum* er funnen på 2 furulæger (rôteved-mose), skjermose *Apometzgeria pubescens* på berg. Det er observert kvitryggspett (2 trommande hannar), dvergspett (1-2 trommande/ropande), flaggspett (1 trommande hann), grønspeitt (1-2 ropande). I 2011 vart det også gjort eit par funn av larver av lita ramslaukfluge (raudlista som EN i 2010, men kjem nok til å bli endra mykje ved seinare revisjon, kanskje teke heilt ut av lista) på blader av ramslauk i lia.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det er bygd skogsveggar og hogge ein del i nedre delar. I midtre og øvre delar er det mest skog i aldersfase, med innslag av litt daudt trevirke. Heilt i nordvest grensar lokaliteten til ei eldre hogstflate att. Det står nokre grove og gamle og dels innhole almekallar nedst i lia, helst tidlegare styvingstre. Det vart også funne læger av alm her. Fleire av trea er tydeleg skadd av hjortegneg. Fremmede arter: Gran er planta på nedsida av lokaliteten (og dels innanfor), samt på øversida i nordvest. Det er også litt sekundærspreidd gran i området.

Del av helhetlig landskap: Det finst ein del varmekjær og dels gammal lauvskog på nordsida av Langfjorden med ganske store biologiske verdiar. Avgrensa lokalitet ligg sentralt plassert innanfor dette området, og utgjer ein viktig del av førekomstane.

Verdivurdering: Området vart av Jordal (2005) verdsett til A (svært viktig) på grunn av at det er ein velutvikla boreonemoral skoglokalitet med mange varmekjære planteartar og mange raudlisteartar knytt til både varmt klima og gammal lauvskog. Dei supplerande undersøkingane i 2011 berre støtter denne vurderinga og gjev ikkje grunnlag for endring i verdisettinga.

Skjøtsel og hensyn: Ein bør unngå treslagskifte, og preget som edellauvskog bør så langt råd takast vare på. Det beste er å unngå hogst, særleg i dei delene som har ein del førekomst av daud ved og læger i utgangspunktet.

4 Langfjorden: vest for Råkhaugen ved Buvika

Naturtype: Rik edellauvskog - Alm-lindeskog
BMVERDI: A

Innledning: Lokaliteten vart fyrst skildra av Jordal (2005), tilknytt naturtypekartlegging for Nesset kommune, med grunnlag i eige feltarbeid 20.08.2003 (helst vitja også Geir Gaarder lokaliteten i april 1999, men da vart hovudsakleg lokaliteten på vestsida undersøkt og funna er inkludert der). Lokaliteten vart reinventert 14.05.2011 under arbeidet med frivillig skogvern av Brensléfjellet (Gaarder 2011), og både avgrensning og lokalitetsomtale revidert som følgje av dette.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligg i ei sørvendt edellauvskogsli aust for kommunegrensa mellom Nesset og Molde. Det er litt små bergveggar i den bratte lisida og litt blokkmark (dels som skogkledt rasmark) i nedkant av den. Elles små kjeldeframspring fleire stader ved bergrota. Grenser for lokaliteten vart vesentleg revidert etter kartlegginga i 2011. Han vart litt innsnevra i nordaust og aust, for å få vekk litt fattigare skog der, men mykje utvida i vest og sørvest (her peika da også Jordal 2005 på manglande data for avgrensinga), slik at den no heng så vidt saman med anna naturtypelokalitet (Hoådalen-Storfarbekken, Naturbasenr BNB00022303). Dette for å fange opp meir rik edellauvskog (med innslag av fleire raudlisteartar) der, sjølv om noko av den er ganske ung (gjeld særleg i sør, langs den gamle traktorvegen). Lokaliteten grensar no dels til fylkesvegen i sørvest, men elles mykje mot hogstflatar med noko fattigare skog i sør og aust (dels også reine plantefelt med gran her), medan det er gradvis grense mot eldre, men fattigare skog i nord.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten har noko lågurtskog i den sørvendte, bratte lia, lokalt med tydeleg varmekjært preg (alm-lindeskog). Fleire felt med meir frisk, varmekjær skog finst også nedst i den bratte lia, mens det er meir av dette på dei slakare partia i nedkant, men der også med tydeleg kjeldepreg (dvs varmekjær kjeldelauvskog). I øvre delar av lia vert det gradvis overgang mot fattigare bábær- og bærlyngskog. Viktige treslag er dunbjørk (opptil 60 cm i stammediameter), litt alm (NT), ein del hassel, elles hegg, ask (NT), furu (opptil 70 cm), rogn, svartor, osp (opp til 50 cm) og hengjebjørk.

Artsmangfold: Interessante planteartar funne av Jordal (2005) (dei fleste vart attfunne i 2011): hengjeaks, hundekveke, kranskonvall, krossved, liljekonvall, lundgrønaks, lundrapp, myske, myskegras, sanikel, skogfaks, skogsvinerot, skogsvingel, storfrytle, svartburkne, trollbær. Frå 2011 kan også nemnast litt ramslauk (hovudsakleg i vestre delar), to godt skilte funn av den sjeldsynte orkidéen fuglereir (NT) og ein mindre førekomst av slakkstorr (samt eit einskild individ litt unna). Dei to sistnemnde vaks i nedre delar (fuglereir vart ved eit høve funne på den gamle traktorvegen). Heilt ned mot veggen vaks også skogstorr. Den raudlista lavarten skorpefyllav *Fuscopannaria ignobilis* (NT) vart funnen på ei grov osp av Jordal (2005). Frå lungeneversamfunnet (opp til 3-4 meter opp i trea) kan nemnast sølvnever, lungenever, kystnever (mykje) og kystfyllav. Den raudlista sopparten gullkremle *Russula aurea* vart også påvist i 2003. Arten er knytt til hassel. I 2011 vart det i tillegg gjort to funn av bleik kraterlav *Gyalecta flotowii* (VU) på gamle almetre i lia. Dette året vart det også gjort eit funn av larver av lita ramslaukfluge (raudlista som EN i 2010, men kjem nok til å bli endra mykje ved seinare revisjon, kanskje teke heilt ut av lista) på blader av ramslauk i lia. Også vanlig oljebille ble observert under feltarbeidet i 2011 her.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det er ein skogsveg gjennom nedre delar av lokaliteten og skogen rundt den er berre i optimalfase (dels tidleg optimalfase). Sti til setra. Tidlegare har truleg beiting vore viktig, truleg også andre former for utnytting. I midtre og øvre delar av lia er det mest skog i aldersfase, dels med innslag av noko daudt trevirke. Eit par grove og gamle, dels innhole og sikkert tidlegare styva, almetre står i lia, dels er det også gadd og læger av alm her. Fleire av trea er tydeleg skadd av hjortegneg.

Fremmede arter: Gran er planta heilt inntil og dels innanfor lokaliteten i nedre delar. Det er også litt sekundærspreidd gran i området.

Del av helhetlig landskap: Det finst ein del varmekjær og dels gammal lauvskog på nordsida av Langfjorden med ganske store biologiske verdiar. Avgrensa lokalitet ligg innanfor dette området, og utgjer ein viktig del av førekomstane.

Verdivurdering: Området vart av Jordal (2005) verdsett til B (viktig) på grunn av at det er ein boreonemoral skoglokalitet med nokre varmekjære planteartar og eit par raudlisteartar i lågare kategori. Verdien vert heva til svært viktig - A etter kartlegginga i 2011. Dette både fordi det vart funne fleire raudlisteartar, dels i høgare kategori, samt innslag av varmekjære kjeldelauvskog, ein truga naturtype. I tillegg viste lokaliteten seg å vere større enn ein tidlegare var klar over, og det er naturleg å sjå den saman med nærliggande førekomstar av liknande skog vestover.

Skjøtsel og hensyn: Ein bør unngå treslagskifte, og preget som edellauvskog bør så langt råd takast vare på. Framande treslag som gran bør fjernast så snart som råd, slik at den ikkje forringer miljøet.

Artsmangfold

De vanligste treslagene i området er dunbjørk, osp og furu, men det finnes også en god del hengjebjørk og hassel, samt spredt med rogn, selje, hegg, alm (NT) og ask (NT). Særleg ask er sjelden som tydelig viltvoksende treslag i Møre og Romsdal, og noen av de viktigste og samtidig nordligste forekomstene ligger på nordsiden av Langfjorden. Svartor er notert fra Nesset-delen av området av Jordal (2005), samt kjent fra nedsiden av fylkesvegen på Molde-delen, men er generelt sjelden og spar-som innenfor undersøkelsesområdet. Villalpal vokser på nedsiden av fylkesvegen på Moldesiden, men er hittil ikke påvist innenfor undersøkelsesområdet. Av fremmede arter forekommer gran plantet enkelte steder innenfor og rundt området, og arten sprer seg flere steder.

Karplantefloraen i feltsjiktet er stedvis artsrik med høyt innslag av varmekjære arter. Den regionalt sjeldne karakterarten for varmekjær kjeldelauvskog – slakkstarr – har et par ganske rike forekomster i vestre deler. Verneforslaget ligger i et

av de viktigste områdene for arten i fylket, men halvparten av forekomstene ligger på utsiden av foreslått verneområde. Også orkidéen fuglereir (NT) har her en av sine viktigste forekomstene i regionen (i det minste i Romsdal), men flere funn på Mol-desiden (det finnes også flere funn på Nettet-siden, men da utenfor verneforslaget). Området har potensielle voksesteder også for kvit skogfrue (NT), men arten er så langt ikke funnet her. For øvrig kan nevnes diverse arter som ramslauk, skogstarr, junkerbregne, lodneperikum, skogfaks, lundgrønnaks, kjempesvingel, skogsvingel, vårerteknapp, svarterteknapp, nattfiol, gullstjerne, breiflangre, myske og sanikkel.

For lav er lungenever-samfunnet ganske godt utviklet, både på bergvegger og gamle lauvtrær. Foruten de vanligste og mest utbredte artene, omfatter dette også litt mer uvanlige arter som puteogle, blyhinnelav, sølvnever og kystnever, samt flere forekomster av rødlistearten skorpefittlav (NT) og i det minste ett funn i vest av olivenlav (NT). Den svært sjeldne arten narreglye (EN) ble under feltarbeidet i 2011 tilfeldig funnet rett på nordsiden av undersøkelsesområdet, som sørligste forekomst i Norge. Det finnes også mulige voksesteder innenfor undersøkelsesområdet (arten er knyttet til osp i sørvendte lier), men ble forgjeves ettersøkt på en del trær, og det er langt fra sikkert den opptrer der. Av skorpelav så opptrer både vanlig rurlav og hasselrurlav (NT) flere steder, til dels ganske tallrikt på hassel. På gamle almetrær opptrer bleik kraterlav (VU) sparsomt både i øst og vest (men enkelte forekomstene er like utenfor utredningsområdet).

Soppfungaen er noe ufullstendig undersøkt. Det har vært spredte registreringer av vedboende arter, og det er gjort bl.a. enkelte funn av ospelvitkjuke (NT) og vedalgekølle (NT) på ospelæger (sistnevnte også på selje), samt rustkjuke på hassel. På død alm er både almekullsopp (NT) og skrukkeøre (NT) funnet. Markle-vende sopp ble i noen grad kartlagt innenfor naturtypelokaliteten i østre deler høsten 2003 av John Bjarne Jordal. Han påviste da flere kravfulle og enkelte rødlistede arter, som rustbrun parasollsopp (VU), svovelmusserong, grå trompetsopp, gulnende begersopp, hasselskrubb, skarlagenvokssopp, hvit køllesopp og seig høstmorkel. I tillegg funn av svovelslørsopp av Harald Johnsen (ca 2008) i vestre del. Det er utvilsomt potensial for flere kravfulle og enkelte rødlistede sopparter i området, kanskje særlig arter som vokser sammen med hassel, men også knyttet til andre treslag og til strø på marka.

Når det gjelder fuglelivet, så har området tydelig en ganske god bestand av spetter. Trolig hekker flere par både av grønnspett, kvitryggspett og helst også dvergspett, samt enkeltpar av gråspett. For kvitryggspett sin del er det mulig at tre par hekker i området (to par på Moldesiden og et par på Nettet-siden). For øvrig er kattugle observert og hekker sikkert. Også fjellvåk, spurvehauk og havørn er registrert, men det er usikkert om artene hekker her (og for fjellvåk sin del i så tilfelle bare spora-disk i smågnagerår). Spurvefuglfaunaen virker ganske typisk for slike rike lauv-skogslie i regionen, hittil uten funn av spesielt sjeldne arter. En noe krevende art som stjerntmeis ble observert flere steder under feltarbeidet i 2011.

Pattedyrfaunaen er lite studert, men sannsynligvis har området en typisk fauna for slike liser, inkludert en god hjortebestand. Også andre virveldyr og virvelløse dyr er lite undersøkt. Under kartleggingen i 2011 ble det riktig nok observert larver til liten ramslaukflue (EN) i østre del av området. Forekomsten er ikke uventet, da arten har vist seg å være svært utbredt på mye av Vestlandet, bare det forekommer ramslauk i området. Det er nok potensial for flere kravfulle og kanskje rødlistede insekter i området, dels knyttet til gammel lauvskog og dels varmekjære arter som er avhengig av ulike planter i skog og skogkanter, uten at det er grunn til å tro det er spesielt viktig i en regional sammenheng for slike arter.

Hittil er minst 13 rødlistearter funnet i området, hvorav tre karplanter, fire lavararter, en insektart og fem sopparter, der en av disse har status sterkt truet, to er sårbare, mens de andre har status nær truet. Det er opplagt potensial for flere rødlistearter her. Dette gjelder ikke minst sopp knyttet til rik eller gammel lauvskog, men helst også enkelte arter innenfor andre organismegrupper.

Ingen arter er registrert under feltarbeidet.

Avgrensning og arrondering

Det avgrensede tilbudte skogområdet har stort sett god kvalitet på arronderingen. Innenfor Moldedelen i vest vurderes arronderingen som generelt god mot sør og nord. I sør danner fylkesvegen en naturlig grense, selv om det godt også kan være verdifulle miljøer på nedsiden av vegen (dette er ikke undersøkt). I nord følger grensa i grove trekk toppen av åsryggen. Dette medfører både at de avgrensede naturtypene i lia her fanges opp i denne retningen, at de samtidig får en viss buffer-sone mot vernegrensa mot nord, samt at høydedrag vurderes som generelt fordelaktige grensedrag å følge biologisk sett. En naturtype (gammel lauvskog av verdi svært viktig – A, som følge av forekomst av den sterkt truede lavarten narreglye) havner riktig nok utenfor verneområdet i øvre deler av Hoåsdalen, og det er sannsynlig at også kløfta inneholder naturverdier ovenfor avgrenset tilbudsområde. Helt i vest er det klare svakheter med arronderingen, siden den verdifulle edellauvskogen med verdi svært viktig – A, her blir skåret av mot vest. Dette innebærer bl.a. at mindre forekomster av varmekjær kildelauvskog (en sterkt truet naturtype) og trolig også enkelte rødlistearter (helst er den sårbare arten bleik kraterlav funnet her) ikke fanges opp av verneforslaget.

Innenfor Nettet-delen i øst må arronderingen betegnes som middels god. På samme måte som i Molde er det sannsynlig at naturverdiene fortsetter lenger opp i Hoåsdalen, utenfor avgrenset tilbudsområde, og generelt er det biologisk sett uheldig å skjære tvers over en dal på denne måten. Videre østover må avgrensningen, på samme måte som på Moldesiden, betegnes som god mot nord, siden åsryggen er følges. Også lengst øst er i utgangspunktet grensa god, siden en fanger opp en naturtype i sin helhet der. En naturtype av verdi svært viktig faller på den andre siden utenfor, men det gjør den samtidig i sin helhet, slik at vernegrensa ikke bør skape forvaltningsmessig store problemer her. Grensa er litt hakkete mot sør, men følger samtidig i stor grad inngrep og fanger også i denne retningen omtrent i sin helhet opp avgrenset naturtypelokalitet.

Andre inngrep

Av annen påvirkning så har området utvilsomt vært brukt som beitemark før, men trolig har det vært ubetydelig med husdyr som har gått her i lengre tid nå, og kan-skje opphørte dette stort sett for over 30-40 år siden. Skogen er derfor lite beitepre-get nå (med unntak av hjortens beite av almetrærne). Det går en gjengroende, gammel sti opp til noen setrer i østre deler, ellers bærer ikke området særlig preg av friluftsliv. Hytter og andre tekniske installasjoner er ikke kjent fra området, med unntak av at ei stor kraftlinje krysser fjorden og går opp lia via Brensefjellet (men topografien medfører begrenset påvirkning av undersøkelsesområdet). Fylkesvegen går som før nevnt rett i nedkant, og på flere kanter er det skogsveger ikke så langt unna grensene.

Vurdering og verdisetting

Undersøkelsesområdet på og ved Brensefjellet mellom Molde og Nesset kommuner representerer ei middels stor, sør-vendt li karakterisert av ganske god forekomst av varmekjær, eldre lauvskog. Området har i så måte klare likhetstrekk med flere andre lisider i midtre fjordstrøk i fylket, som samtidig ligger mer eller mindre sør-eksponert.

I en lokal sammenheng er dette en viktig del av de et av de to viktigste edellauv-skogsområdene langs Langfjorden, sammen med lisida ovenfor Rød nærmere Eidsvåg. I motsetning til sistnevnte er Brensefjellet samlet sett en del større og har et noe mer intakt, mindre påvirket preg, men vesentlige deler av den rike edellauv-skogen på Nesset-siden her er ikke inkludert i verneforslaget. I Molde kommune mangler tilsvarende godt utviklede edellauvskogsområder (mindre, interessante forekomster finnes, både lenger vest langs Langfjorden og i mer oseaniske deler av kommunen).

Det foreslåtte verneområdet på Brensefjellet kommer derfor ikke helt opp mot de beste edellauvskogene på Sunnmøre eller i fjordliene på Nordmøre (som Kallsetlia og Gylhamrane), men representerer noe av det beste som finnes i Romsdal. Det er relativt stort arealer med frisk til lågurtpreget edellauvskog av alm-lindeskogstypen her, med tilhørende artsmangfold. Typiske kravfulle karplanter som ramslauk, skogsvingel, lundgrønnaks, svarterteknapp, vårterteknapp og dels også skogfaks og kjempesvingel, opptrer ganske hyppig og for enkelte arter lokalt i store mengder. Det er svakere innslag av de mer sjeldne artene, men slakkstarr og fuglereir finnes et par steder. Området har samtidig klare kvaliteter knyttet til gammel lauvskog, der særlig innslaget av grov og gammel soleksponert osp virker interessant. Området har gode spettebestander og sammen med et antatt meget gunstig lokalklima tilsier dette potensial for en del varmekjære arter, inkludert virvelløse dyr. Verdie-ne knyttet til gammel furuskog eller kalkskog virker derimot ganske dårlig, der antatt hard hogst i tidligere tider og fravær av kalkrike bergarter er hovedårsaken.

Et spesielt trekk ved området som bør framheves er innslaget av ask (NT) og av varmekjær kildelauvskog. Ask og askeskog er sjelden i eksisterende verneområder i Møre og Romsdal og det er vel bare Nesplassen i Stordal kommune som kan vise til noe lignende kvaliteter (Mjølva i Rauma virker å ha et mindre varmekjært preg). Varmekjær kildelauvskog må sies å være generelt meget dårlig representert i eksis-terende verneområder, tatt i betraktning av at det er en sjelden og svært truet edel-lauvskogstype som det ville vært naturlig å prioritere høyt. Opprinnelig lå det inne flere forekomster i de foreløpige vernevurderingene av edellauvskog i fylket, men de viktigste av disse forekomstene (i Kallsetlia og ved Brøskje i Surnadal kommu-ne) falt ut som følge av grenseinnskrenkninger senere i verneprosessen. Fragment er også kjent fra enkelte andre reservat (som Rausandberget i Averøy og Sjøholt i Ørskog), men tilsvarende velutviklede forekomster som ligger innenfor vernetilbu-det ved Brensefjellet er så langt trolig ikke vernet i Møre og Romsdal.

Det var på forhånd kjent tre prioriterte naturtypelokaliteter som lå helt eller delvis innenfor foreslått verneområde. Det nye feltarbeidet i 2011 støttet vurderingene av disse, og innebar bare mindre justeringer og supplement av de to lokalitetene i Molde, mens det ble noe større endringer for lokaliteten i Nesset. En naturtypelokalitet av verdi svært viktig i Nesset var med innenfor opprinnelig undersøkelsesom-råde og er revidert, men rapporteres bare som lokalitet, siden den havner utenfor foreslått verneområde.

Området gis her samlet sett en god regional (**) verdi. Størrelsen er middels god og området fanger opp viktige kvaliteter knyttet til gammel og varmekjær lauv-skog, inkludert en del rødlistearter og andre kravfulle arter. Det er en god representant for en skogtype som representerer noe av det biologisk sett mest verdifulle som finnes i fjordstrøkene i regionen. Verdivurderingen svekkes noe, dels som følge av moderne hogst og påfølgende treslagsskifte med fremmede treslag (gran, som samtidig er i spredning) og dels som følge av at store naturverdier havner rett på utsiden av området.

I forhold til mangelanalysen for vern i Norge (Fremstad m.fl. 2010, kapittel 8.2) så fanger avgrenset utredningsområde opp følgende kvaliteter;

- området ligger under 300 moh, der underdekningen er størst
- området ligger for en stor del i sørboreal og boreonemoral sone, som har betydelig underdekning
- området har et oseanisk klima, noe det er underdekning for
- området inneholder en del rik alm-lindeskog, hasselkratt og gråor-almeskog, samt ospedominert skog på Vestlandet

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Brenslefjellet. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisetting i metodekapittelet.

Kjerneområde	Urørthet	Død ved mengde	Død ved kontin.	Gamle bartrær	Gamle løvtrær	Gamle edelløvtrær	Tre-slagsfordeling	Topografisk variasjon	Vegetasjonsvariasjon	Rikhet	Arter	Størrelse	Arrondering	Samlet verdi
1 Horsgårdkollen (Brenslefjellet)	**	**	*	*	**	*	**	***	***	**	**	-	—	***
2 Brenslefjellet vest	**	**	*	*	**	*	**	**	**	***	**	-	—	***
3 Langfjorden: Hoådalen-Storfarbekken vest for Buvika	**	*	*	*	*	*	**	**	**	***	**	-	—	***
4 Langfjorden: vest for Råkhaugen ved Buvika	**	*	*	*	*	*	**	**	**	***	**	-	—	***
Samlet vurdering	**	**	*	*	**	*	**	**	**	**	**	**	**	**

Referanser

Artskart 2012. Artsdatabanken. <http://artskart.artsdatabanken.no/Default.aspx>

Connor, A. 2004. Kartlegging og verdsetting av viktige naturtyper for biologisk mangfold i Molde kommune. Mastergradsoppgave ved NLH. 206 s. + vedlegg.

Direktoratet for naturforvaltning 2006. Kartlegging av naturtyper - Verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13 2.utgave 2006.

Direktoratet for naturforvaltning 2007. Naturfaglige registreringer i skog: Mal for metodikk og rapportering. Direktoratet for naturforvaltning, upublisert, februar 2004. 9 s. (revidert juni 2007).

Framstad, E., Blindheim, T., Erikstad, L., Thingstad, P.G. og Storeid, S-E. 2010. Naturfaglig evaluering av norske verneområder. NINA rapport 535. 177 s. + vedlegg.

Gaarder, G. 2010. Biologisk mangfold i Molde kommune. Supplerende naturtype-kartlegging. Miljøfaglig Utredning Rapport 2010:17: 1-19 + vedlegg.

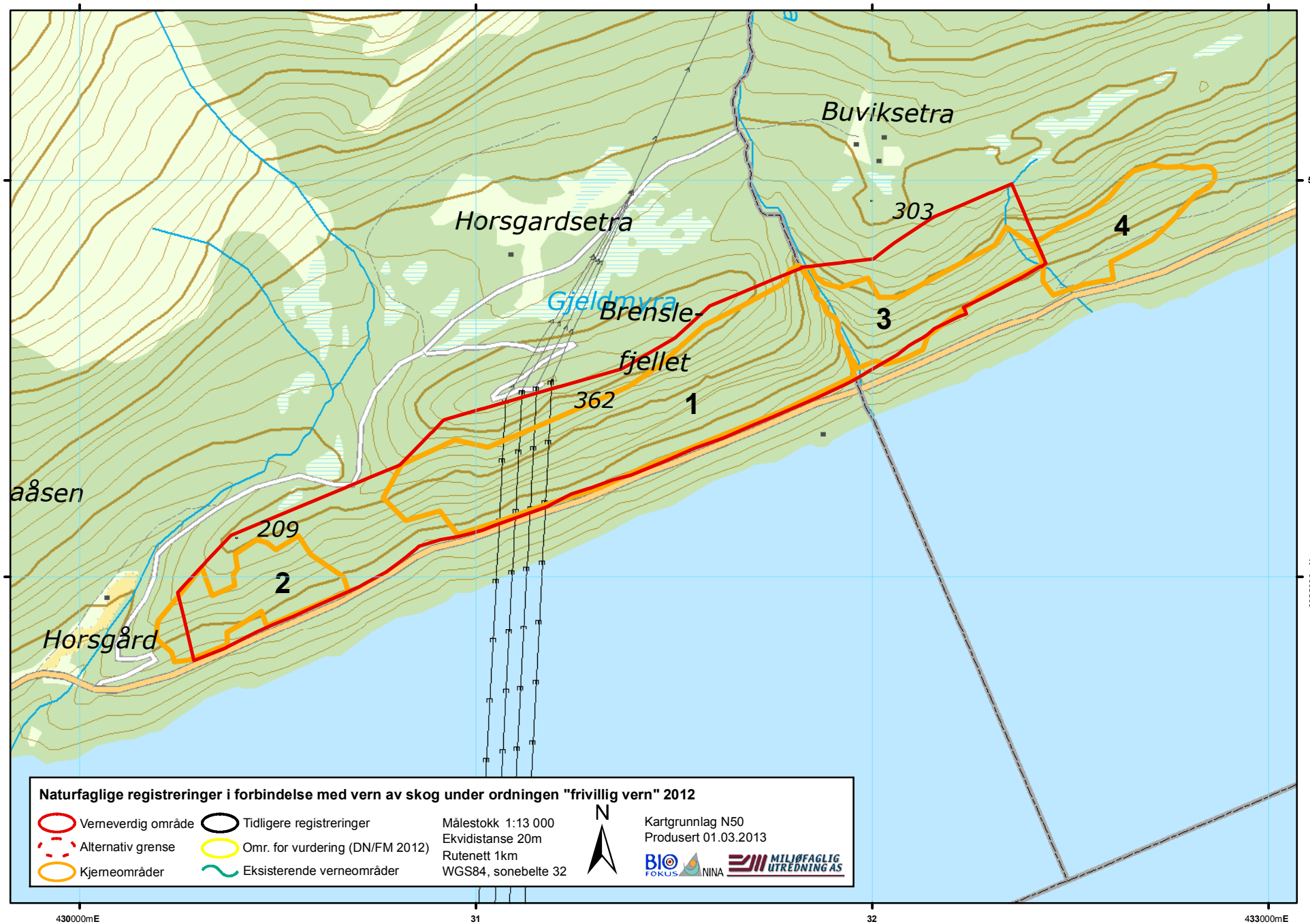
Jordal, J. B., 2005. Kartlegging av naturtyper i Nesset kommune. Rapport J. B. Jordal nr. 6-2005. 162 s.

Jordal, J.B. & Gaarder, G. 1995. Biologisk mangfold i Molde. Del 1 Hovedrapport. 164 s. + kart. Del 2 Flora og fauna. 101 s.

Kålås, J.A., Viken, Å., Henriksen, S. & Skjelsest, S. (red.). 2010. Norsk rødliste for arter 2010. Artsdatabanken, Norge.

Moen, A., 1998. Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon. Statens kartverk, Hønefoss, 199 s.

Tveten, E., Lutro, O. & Thorsnes, T.1998. Geologisk kart over Noreg, berggrunnskart ÅLESUND, M 1:250.000. NGU.

Bilder fra området Brenslefjellet

Oversiktsbilde nedover den bratte lia i Molde-delen av området.
Foto: Geir Gaarder

Ganske nytt plantefelt med gran rett i overkant av området nær Hoåsdalen i Nettet-delen av området. Foto: Geir Gaarder

Varmekjær kildelauvskog ganske sentralt innenfor Molde-delen av området. Foto: Geir Gaarder

Spor etter liten ramsløkflue innenfor Nettet-delen av området.
Foto: ?